

PNxL, àmbit 12: qualitat de la llengua

1. És molt important que l'administració catalana (tant l'autonòmica com la dels nivells inferiors) emprin una llengua impol·luta i, especialment, que no deixin de tenir el català com a llengua per defecte (sense que això impedeixi que es produeixin documents, pàgines web, formularis, productes audiovisuals, etc **també** en altres llengües). Quedi dit, de bell antuvi, que de qualsevol proposta que farem sobre el català s'ha d'entendre que plantegem el mateix per a l'occità a la Vall d'Aran. I aquesta llengua exemplar a què ens acabem de referir no s'hauria de limitar als documents públics, també hauria de valdre per a qualsevol correu o resposta, oral o escrita, que es doni a un ciutadà¹. Per aquesta raó cal que existeixi alguna modalitat d'*oficina de supervisió dels usos lingüístics de l'administració* (des de l'examen de conducció fins a les pàgines web dels departaments). Com que pensem que fóra bo que l'oficina en qüestió no estigui sotmesa a les fluctuacions de les majories parlamentàries, proposem que pengi de l'IEC, que ja disposa d'un [Servei de correcció](#). Aquesta oficina ha de poder tenir prou personal per a atendre les consultes de tota l'administració subestatal, però també per a supervisar d'ofici allò que no se li hagi consultat.
2. Si recalçàvem suara la importància dels bons usos de les administracions, des d'un punt de vista simbòlic és crucial que ni les administracions ni les entitats de dret públic desobeeixin o intentin suplantar l'autoritat lingüística de l'IEC, establerta per la [Llei 8/1991, de 3 de maig \(DOGC 1440, del 8\)](#), sobre l'autoritat lingüística de l'Institut d'Estudis Catalans. L'article 2 d'aquesta llei estableix diàfanament que «*L'ús lingüístic dels òrgans de l'Administració de la Generalitat, de les corporacions locals, de l'Administració de l'Estat a Catalunya i de les entitats autònomes, les empreses i les altres entitats i institucions que depenen de les esmentades administracions ha de respectar la normativa establerta per l'Institut d'Estudis Catalans.*» En aquest sentit, cal recordar que la darrera edició de la Gramàtica de l'IEC corrobora els bons usos tradicionals del genèric en la morfologia nominal quan cal referir-se a membres d'ambdós sexes dins d'un col·lectiu. Doncs, totes les neollengües derivades d'una incomprensió del sistema tradicional motivada per un biaix malaltissament sexista (tant la que duplica redundantment, com la que abusa de la sintagmació amb *persona* com, especialment, la del genèric andròfob propugnada pel feminisme venjatiu) constitueixen una vulneració de la normativa lingüística de l'IEC, encara que es disfressin d'*inclusives*. És urgent que administracions i organismes eliminin dels seus usos aquestes neollengües sexualitzades i facin desaparèixer de les seves pàgines web totes les guies fal·laçment *inclusives*. I també és urgentíssim que a les Facultats de Magisteri els professors¹ deixin de fer proselitisme d'aquestes neollengües.

---

¹ En aquest escrit, emprarem els genèrics correctes tradicionals; per a escriure com cal però també per a evitar les ambigüïtats que es deriven de la neollengua sexualitzada. Doncs, si ens volem referir exclusivament als ciutadans femenins, escriurem *ciutadanes*; si ens cal referir-nos exclusivament als ciutadans masculins, escriurem *ciutadans masculins*; i si no volem discriminar cap col·lectiu i referir-nos a tots els ciutadans, escriurem *ciutadans*. El mateix val per a *professors*. Ergo, quan emprem el genèric correcte no ens estem referint en concret ni a cap sexe, ni a cap opció d'orientació sexual o afectiva, ni a cap raça, ni a cap estratificació d'edat.

3. La llengua als mitjans de comunicació públics o subvencionats fa anys que és objecte de debat quant a la seva qualitat, però cal contextualitzar aquest debat en el sentit que aquells que no prioritzen la qualitat no és perquè defensin una llengua degradada sinó perquè opinen que el rol més important que tenen els mitjans de comunicació oral és el de promoure i dinamitzar l'ús de la llengua, cosa que solen interpretar que serà més eficaç si la llengua dels mitjans reflecteix l'ús real. L'altre plat de la balança conté la visió que el rol dels MCO ha de ser la de donar exemple dels bons usos amb una llengua de qualitat que esdevingui model a imitar i, doncs, exemplificant. El hàndicap dels partidaris que els mitjans més que dinamitzadors siguin exemplificants dels bons usos és que se'ls atribuirà la responsabilitat de qualsevol caiguda d'audiència que pugui semblar que es deu a una manca d'identificació dels oients amb aquest model de llengua. I els punts febles de la postura contrària són a) que tot el que sigui acostar la llengua a l'ús real vol dir esmicolar-la territorialment i allunyar-la d'un estàndard (tan flexible i policèntric com es vulgui) i b) que en nom de la versemblança cada vegada es van infiltrant més continguts o personatges en castellà que dinamiten justament el rol dinamitzador.

Per tal de donar resposta a aquestes preocupacions relatives als mitjans de comunicació i a alguna més, trobem necessàries les mesures següents:

- A) cal vetllar per tal que [Consell de l'Audiovisual de Catalunya](#) tingui recursos per a complir la seva funció² de controlar l'adequació a la normativa; i que la compleixi. Pel que fa al dilema entre la funció dinamitzadora i l'exemplificant, proposem que el CAC persegueixi i equilibri ambdós objectius vetllant per una llengua
- a) **modèlica** en els productes més formals (fonamentalment, noticiaris i documentals), que generalment són llegits i permeten que els locutors estiguin pendents de vehicular una pronúncia, una selecció lèxica i unes construccions sintàctiques més elaborades que les que produïrien fora dels usos professionals i
  - b) **espontània** i compatible amb usos més col·loquials en els programes sense guió previ o en la ficció quan ho demani la caracterització dels personatges.
- B) És imperatiu bandejar-ne el castellà, inclosa la publicitat; cal que els conductors dels programes siguin proactius davant els casos de canvi de codi (*code switching*) freqüents en les situacions de llengües en contacte i reconduïxin sempre la conversa tan ràpidament com sigui possible al català.

---

2 Article 1.2 Naturalesa i finalitats «[El Consell de l'Audiovisual de Catalunya]... preserva el compliment de les normes relatives a l'ús de la llengua catalana i l'impuls de l'aranès.»

- C) És indispensable que les eines que la CCMA posa a disposició dels seus professionals, especialment l'Ésadir, siguin sotmeses a l'autoritat de l'IEC i excloguin solucions contràries a la normativa³ que provoquen una part dels errors comesos pels professionals. Aquesta supervisió se li podria encarregar a l'ens que hem proposat al punt 1 (alguna mena d'*oficina de supervisió dels usos lingüístics de l'administració*) o al propi IEC.
- D) La CCMA no ha d'emetre cap tipus de publicitat que no tingui el vistiplau dels seus serveis lingüístics en qualsevol aspecte (sintaxi, lèxic, pronúncia...).
- E) Una mala praxi empresarial que té molt d'impacte en la degradació de la qualitat de la llengua als MCO és la d'encarregar al creador dels continguts (periodista o guionista) que faci de locutor; aquesta manera de fer tindria la seva contrapartida si als millors locutors de la casa se'ls encarreguessin la redacció de les notícies o els guions dels programes d'entreteniment. Només molt excepcionalment un bon locutor pot suplantar amb èxit el creador de continguts i també és molt excepcional que un bon periodista no tingui deficiències com a locutor. Doncs, cal evitar l'intrusisme en el rol de locutor.
- F) De la mateixa manera que alguna figura rellevant de la lluita pels drets de la comunitat gai considera que la presència als mitjans audiovisuals de locutors o presentadors que s'enorgulleixen de la seva condició homosexual ha tingut un impacte molt positiu en la reducció de l'homofòbia⁴, nosaltres pensem que cal fomentar la presència als MCO de neoparlants del català per a normalitzar-ne les vacil·lacions i rebatre un purisme que els resulta paralitzant; a tall d'exemple, podria ser molt beneficiós un programa de debat polític conduït per professor Ramon Cotarelo o un consultori psicològic amb la doctora Rosario Palomino (impulsora de @canviisem).
4. Un dels dèficits que penalitza la tasca dels planificadors de la llengua en general i, en particular, dels especialistes en didàctica de la llengua que han d'anar donant resposta als aspectes millorables del sistema escolar és que han de treballar sovint a partir de percepcions personals o basades en el seu limitat univers professional. S'ha de crear un registre de les proves de nivell anuals, orals i escrites (selectivitat, graduat escolar...), amb milers de respostes de cada convocatòria convenientment anonimitzades, que permeti mesurar el grau d'assoliment dels objectius que té assignats el sistema escolar i els seus dèficits en qualitat lingüística. Un precedent a tenir en compte com a referència seria el [Corpus de la selectivitat](#), de l'IULA-UPF.

---

3 Vegeu els estudis prolífics del professor Gabriel Bibiloni:

- [Castellanismes](#) promoguts per la CCMA
- Mots [que no són al DIEC](#) propugnats per l'Ésadir

4 [Declaracions de Jordi Petit](#) al *Racó català*.